

og saa siden sammenlægge disse til et større Jordbrug. Jeg tror, som sagt, at denne Bestemmelse her hidrører fra Duffet om for Fremtiden at forhindre slige Arrangements, som jeg iøvrigt tør antage, at de færreste Godseiere vilde billige; men det forekommer mig dog at være i og for sig noget strengt, at man for at forhindre, hvad man anser for at være en Dmgaaen af Lovbestemmelserne framen enkelt Mands eller maasse ganske enkelte Mands Side, vil paalægge en hel Klasse. — Jeg vil ikke bruge Udtrykket Samfundsklasse. — Men en hel Klasse af Tordeiere er væsentlig og bydefuld Indskrænkning. Jeg tror dog virkelig ikke, at det er forspækligt at lade de Aflydige indgjalde for, hvad man tror, at ganske enkelte Skyldige have forset. Der til kommer, at, saavidt jeg kan se, maa al fornuften Garanti mod, at Eligt vil kunne finde Sted, være givet alene ved Hovedbestemmelsen i Loven, den, der staar i Spidsen for det Hele, nemlig første Stykke af § 1. For mig idetmindste er det klart, at de Arrangements fra enkelte Godseieres Side, som man i forrige Samling saa stærkt fremhævede, ikke vilde have kunnet lade sig gennemføre, hvis første Stykke i § 1 havde været Lov. Hvad der iøvrigt ligger meget nær for, naar man ser, at der foreligger en Lov, som kun skal gjælde for den ene Del af iøvrigt lige ufræ Tordeierdomme, nemlig den Del, som ligger under det samlede Gods, men som derimod ikke skal finde Anvendelse paa den anden Del, nemlig den Del af Bønderjorden, som ligger under Selveiergodset, er at gjøre det Spørgsmaal: Skal de ehvert Samment mellem disse to Arter af Tordeierdomme for Fremtiden være forbudt? eller, hvorledes har man tænkt at forholde sig, naar et Stykke Jord, hørende til et Gods, kommer i Sambrug med Jord, hørende til Selveiergods? Der som ikke § 6 udtrykkelig havde denne Oveenskrift. Paa et Gods, saa havde jeg ikke næret nogen Tvivl om, at Meningen var den, at, naar særskilt flydsatte Jordlodder, hvoraf

noogle henhørte til et Godskomplek og andre derimod til Selveie, henlægdes til Sambrug, saa maatte Fæstepligten, forsaavidt som Jordbruget vorede op til 2 Tønder Hartkorn, komme til at paahvile det samlede Jordbrug; men, hvad der ganske vist gjør mig meget tvivl som i saa Henseende, er at Paragrafens Bestemmelser kun gjælde om Gods, og det er altsaa for mig stor Tvivl underkastet, om det til Sambruget henlagte Selveiergods skulde komme til at indgjalde for en Bestemmelse, som udtrykkelig kun er givet for det mistænkelige Fæstegods. Man kunde jo tænke sig, at Forholdet blev ordnet saaledes, at det, der kom til at være det Afgjørende, var om selve Gaarden, selve Bostedet, laa paa den ene eller paa den anden Side af Grændsen mellem Fæstegodset og Selveiergodset; men selv med en saadan Tilføjning vilde Veien dog være aaben for snevige Godseiere til at kunne dngaa Bestemmelsen, da det jo saa kun vilde være om at gjøre at skaffe saameget Selveiergods tilveie, som der behøves til derpaa at lægge en ny Gaard, saameget som den nye Gaards Bygningev netop kunde staa paa. Jeg forstaaer ikke ret, hvad Tanken har været, men saameget forstaaer jeg, at jo mere man indlader sig paa at regulere Brugen af en Mands egen Eiendom, desto større Vidløftigheder, Baafteligheder og Umuligheder rager man sig ind i. — § 7 skal jeg ikke opholde mig ved, da det idetmindste fra min Side ikke er noget Nyt at sige derom. Der kunde jo multigtvis spørges, om § 7 ogsaa kun angaar Gods eller om den angaar al fæstepligtig Eiendom; thi jeg skulde tage meget feil, om ikke Kvantiteten af den i dette Dieblit fæstepligtige Eiendoms udenfor Gods er større end Kvantiteten af den fæstepligtige Eiendom indenfor Gods, idet Summen af det Hartkorn, som endnu ikke i 20 Aar har været i Selveierdom, er større end Summen af det Hartkorn, som endnu er tilbage under Godserne. Jeg antager, at Meningen har været, at § 7 skal læses, som om den gjaldt for al fæstepligtig Eiendom og ikke